

YAYIN TANITIM/BOOK REVIEW

İbrahim, Tahsin-Karaberzat Mine (2022), *Kuzey Makedonya'da Türkçe Eğitimin Durumu ve Çözüm Önerileri*. Gostivar: Branko Gapo, 112 s., ISBN: 978-608-66386-2-1

Arş. Gör. Ece Ayşenur EREN*

Amasya Üniversitesi

ece.eren@amasya.edu.tr

Kuzey Makedonya'da Türkçe Eğitimin Durumu ve Çözüm Önerileri, Gostivar Fen Lisesi matematik öğretmeni ve Adeksam Başkanı Tahsin İBRAHİM ile Adeksam Genel Sekreteri Mine KARABERZAT tarafından kaleme alınan çalışma, 2022 yılında basılmıştır.¹

Birinci bölümü “Okul Öncesi-Kreşler” olarak adlandıran çalışmanın ikinci bölümünde “İlköğretim Okulları” ana başlığı altında “İlköğretim Okullarında Türkçe Eğitimin Tarihçesi”, “İlköğretim Okullar Kanunu-Mevzuat”, “Çözüm Önerileri”, “Kadro Eksikliği”, “Öğretim Yıllarına Göre Türk Öğrenci Sayısı”, “2021-2022 Öğretim Yılında Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Genelinde Türkçe Eğitim Veren Okullarda Sınıflara Göre Toplam Türk Öğrenci Sayısı”, “İlköğretim Okullarında Verilen Dersler

* ORCID: orcid.org/0000-0001-7420-0150

¹Kuzey Makedonya'da Türkçe Eğitimin Durumu ve Çözüm Önerileri adlı çalışmaya erişmek için Turuz adlı internet sayfasının bağlantı adresi: <https://turuz.com/book/title/Quzey+Makedonyada+Turkce+Eghitimin+Duru mu+Ve+Chozum+Onerileri-Tahsin+Ibrahim-Mine+Qaraberzat-2022-60s>

(Müfredat)”, “2021-2022 Öğretim Yılında Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Genelinde Türkçe Eğitim Veren Okulların Eğitim Süresi, Öğrenci Sayısı, Sınıf Öğretmeni, Branş Öğretmeni ve Toplam Öğretmen Sayısı”, “2021 - 2022 Öğretim Yılında Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Genelinde Belediyelere Göre Türk Dilinde Eğitim Veren Okulların Eğitim Süresi, Öğrenci Sayısı, Sınıf Öğretmeni, Branş Öğretmeni ve Öğrenci Sayısı” adlı dokuz alt başlık bulunmaktadır.

Üçüncü bölümde “Liseler” ana başlığı altında “Liselerde Türkçe Eğitimin Tarihçesi”, “2012-2022 Yıllarında Makedonya Cumhuriyeti’nde Türkçe Eğitim Veren Liselerde Türk Öğrenci Sayısı”, “2021-2022 Öğretim Yılları Arasında Makedonya Cumhuriyeti Genelinde Türkçe Eğitim Veren Okulların Öğrenci ve Öğretmen Sayısı”, “Müfredatlar”, “Ülke Genelinde 2021-2022 Öğretim Yılları Arasında Türkçe Eğitim Yapan Liselerimizde Öğrenci ve Sınıf Sayısı”, “Ülke Genelinde 2021-2022 Öğretim Yılında Türk Dilinde Eğitim Yapan Liselerimizde Öğrenci ve Sınıf Sayısı”, “Düz ve Mesleki Liselerle İlgili Özet”, “2021-2015 Yılları Arasında TİKA Destekli MATÜSİTEB Organizasyonunda Makedoncadan Türkçeye Tercüme Edilen Düz ve Mesleki Lise Ders Kitapları” olmak üzere sekiz alt başlık bulunmaktadır.

Üniversiteler adlı dördüncü bölümde “Kuzey Makedonya Cumhuriyeti’nde Türk Dili Üzerinde Eğitim Yapan Üniversiteler”, “Makedonya Cumhuriyeti Devlet Üniversitelerinde Eğitim Gören Türk Öğrenci Sayısı”, “Özel Üniversiteler”, “Akademik Kadro”, “2020-2021 Öğretim Yılları Arasında Devlet Üniversitelerinde Birinci Sınıfa Kayıt Yapan Toplam Öğrenci Sayısı, Türk Öğrenci Sayısı ve Yüzdesi”, “2020-2021 Öğretim Yılları Arasında Özel Üniversitelerde Birinci Sınıfa Kaydolan Toplam Öğrenci Sayısı, Türk Öğrenci Sayısı ve Yüzdesi”, “2020-2021 Öğretim Yılları Arasında Birinci Sınıfa Kaydolan Öğrenci Sayısı” olmak üzere yedi alt başlık vardır.

Okul öncesi kreşler adlı bölümde, okul öncesi eğitimin bireyin ruhsal ve zihinsel gelişimi açısından önemi aktarıldıktan sonra Kuzey Makedonya Cumhuriyeti’nde açılan kreş türlerine değinilmiştir.

Kültürün başat ögesi olan dil becerilerinin kazanılması açısından önemli olan yaş grubuna hitap eden okul öncesi eğitimi, söz konusu ülkede altı belediyede ana dili Türkçe olan çocuklara hizmet verebilmektedir. Ana dili Türkçe olan çocukların elli dört belediyede okul öncesi eğitimi alamadıkları anlatılmaktadır. Eğitimin bu evresinden yoksun kalan çocukların yozlaşacağına dair bir kaygı duyulmaktadır.

“İlköğretim Okulları” adlı ikinci bölümün, “İlköğretim Okullarında Türkçe Eğitimin Tarihçesi” adlı alt başlığında 1945 ile 2022 yılları arasında açılan Türk okullarında eğitim veren Türk öğretmenleri ile eğitim alan Türk öğrencilerin rakamları verilmekte, rakamlarda görülen iniş çıkışların nedenleri aktarılmaktadır. “İlköğretim Okulları Kanunu-Mevzuat” adlı alt başlıkta 1 Ağustos 2008 tarihli Resmî Gazeteye göre mevzuat açıklanmıştır.

“Çözüm Önerileri” alt başlığında 2022-2023 öğretim yılında Türk sınıflarının açılması için yapılan bir girişimden bahsetmektedir. Bu girişim merkez Jupa Belediyesine bağlı Broštitsa Türk köyünde velilerin isteği üzerine gerçekleştirilmiştir. Türk sınıfı açılması için toplamda dokuz köyün başvuruda bulunduğu anlatılmaktadır. Mevzuat maddelerine ve mevzuatın uygulanışı esnasında ortaya çıkan sorunlara değinilip çözüm önerileri sunulmuştur.

“Kadro Eksikliği” adlı alt başlıkta, kadro eksikliği nedeniyle Türk öğrencilere Makedon öğretmenlerin Makedon dilinde eğitim verdiği aktarılmaktadır. Türk dilinde eğitim veren okulların ana dili Türkçe olan öğretmenler ile kadrolarını zenginleştirmeleri gerektiği açıklanmaktadır.

“Öğretim Yıllarına Göre Türk Öğrenci Sayısı” adlı alt başlıkta aynı adla bir tabloya yer verilmiştir.

“2021-2022 Öğretim Yılında Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Genelinde Türkçe Eğitim Veren Okullarda Sınıflara Göre Toplam Türk Öğrenci Sayısı” adlı alt başlıkta aynı adla bir tablo verilmiştir.

“İlköğretim Okullarında Verilen Dersler (Müfredat)” adlı alt başlıkta aynı adla iki tabloya yer verilmektedir.

“2021-2022 Öğretim Yılında Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Genelinde Türkçe Eğitim Veren Okulların Eğitim Süresi Öğrenci Sayısı Sınıf Öğretmeni Branş Öğretmeni ve Toplam Öğretmen Sayısı” adlı alt başlıkta aynı adla bir tablo vardır.

“2021-2022 Öğretim Yılında Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Genelinde Belediyelere Göre Türk Dilinde Eğitim Veren Okulların Eğitim Süresi, Öğrenci Sayısı, Sınıf Öğretmeni, Branş Öğretmeni ve Öğrenci Sayısı” adlı alt başlıkta aynı adla tablolara yer verilmiştir.

Bu tablolar Çair, Studeniçani, Sopište, Kalkandelen, Teartse, Gostivar, Vrapçište, Kırçova, Plasnitsa, Dolneni, Pirlepe, Mogila, Resne, Struga, Ohri, Merkez Jupa, Radoviş, Konçe, Ustrumca, Valandova, Doyran, Bosilova, Vasilevo, Demir Kapı, Karbintsi, İştıp Belediyelerine bağı köylerin ilköğretim okullarının öğrenci sayılarını, cinsiyete göre dağılımını, sınıf öğretmenlerinin adlarını gösterir.

Üçüncü bölümde “Liselerde Türkçe Eğitimin Tarihçesi” adlı alt başlıkta kısaca belediyelerde bulunan ve Türk dilinde eğitim veren liseler ile bu liselerin türlerine değinilmiştir.

282

İlgili bölümün diğere alt başlıklarında ise Türk öğrenci sayısı, Türkçe eğitim veren liselerin öğretmen sayısı, müfredatlar, sınıf sayıları, Türkçeye tercüme edilen düz ve mesleki lise ders kitapları ile alakalı tablolar ve listeler bulunur. Bir alt başlıkta ise düz lise ve meslek liselerinin sorunları kadro ile araç gereç eksikliği merkezinde ele alınmıştır.

“Üniversiteler” adlı bölümde Kuzey Makedonya Cumhuriyeti’nde Türk dilinde eğitim yapan altı üniversitenin, Türk öğrencilerinin sayıları yüzdeleri ile devlet ve özel üniversite ayrımı yapılarak tablolarla gösterilir. Bu üniversitelerin akademik kadroları doktora, yüksek lisans, uzman olmak üzere toplam çalışanların ve Türk çalışanların rakamları verilerek açıklanmıştır.

Bir ara başlıkta Kliment Ohridski Fakültesi bünyesinde açılan sınıf ve okul öncesi öğretmenliği bölümlerinin eğitim dilinin Türkçe oluşuna ve bölümlerin kadro ile öğrenci sayılarına yer verilmiş, bölümlerin Türkçe eğitime dair çeşitli sorunları anlatılmıştır.

Bu kitap, İbrahim ve Karaberzat'ın yerleşim alanlarını bizzat gezerek tespit ettikleri Kuzey Makedonya Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan Türk nüfusun, okul öncesi eğitimden itibaren üniversiteye kadar Türkçe eğitim alabilme imkânı ile karşılaşacağı sorunları çözüm önerileriyle birlikte incelemiştir. Türkçe eğitimi; okul, öğretmen, sınıf, öğrenci, Türkçe kaynak kitap gibi pek çok ölçütle beraber ele alan kitap, Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi anabilim dalında çalışmalar yapan araştırmacılar için kapsayıcı bir kaynaktır.

Kaynakça

İbrahim, Tahsin- Karaberzat, Mine (2022). *Kuzey Makedonya'da Türkçe Eğitimin Durumu ve Çözüm Önerileri*. Gostivar: Branko Gapo.